

მომსახურების ღირებულება/ტარიფის დიზაინი (კონკრეტული მაგალითები)

პრეზენტაცია საქართველოს ენერგეტიკის და წყალმომარაგების
მარეგულირებელი ეროვნული კომისიისათვის

საქართველო, ბათუმი
2011 წლის აგვისტო

*სქოთ ლოულოსი, ფინანსური ანალიზის განყოფილება
კენტუკის კომუნალური მომსახურების მარეგულირებელი კომისია*

ტარიფის დიზაინი – ზოგადი პრაქტიკა

მას შემდეგ, რაც განისაზღვრება შემოსავლებზე მოთხოვნა, ხდება ისეთი ტარიფების შემუშავება, რომლებიც მოთხოვნილი შემოსავლების მიღების საშუალებას იძლევიან.

მომსახურების ღირებულების კვლევა (მღკ) გამოიყენება შემოსავლებზე მოთხოვნის თანხის მომხმარებელთა კლასებზე გადანაწილების განსასაზღვრათ.

კომისიის ზოგადი ამოცანა კლასებს შორის და მათ შიგნით სუბსიდირების თავიდან აცილებაში მდგომარეობს.

მღკ - წყალი

ადრე კომისია ორ მეთოდს იყენებდა.

- 1) საბაზისო-დამატებითი სიმძლავრე
- 2) შესწორებული მოთხოვნა საქონელზე

საბაზისო-დამატებითი სიმძლავრე

გამოიყენება ერთი დიდი საწარმოს მიერ. მოდიფიცირებული ვერსია გამოიყენება ორი დიდი წყალმომარაგების რაიონის მიერ.

ხარჯები იყოფა შემდეგ კატეგორიებად, რათა მოხდეს გადანაწილება კლასების მიხედვით:

- 1) საბაზისო ხარჯები – საშუალო დატვირთვის პირობებში მომსახურების ხარჯები.
- 2) ხარჯები დამატებით სიმძლავრეებზე – საშუალო პირობების გადაჭარბებით მომსახურების ხარჯები.
- 3) ხარჯები მომხმარებლებზე – ხარჯები, რომლებიც მოხმარების ან მოთხოვნის მიუხედავად არსებობენ.
- 4) სახანძრო დაცვის ხარჯები – ხარჯები, რომლებიც საჭიროა ხანძრისაგან დაცვისათვის საჭირო პოტენციური პიკური მოთხოვნის დასაკმაყოფილებლად

საბაზისო-დამატებითი სიმძლავრე – შედეგად მიღებული ტარიფის დიზაინი

დიდი საწარმო იყენებს ამ მეთოდს მომხმარებელთა თითოეული კლასისთვის სხვადასხვა ტარიფების შესამუშავებლად. ტარიფის დიზაინი მოიცავს არაპროგრესულ მრიცხველის გადასახადს და არაპროგრესულ მოცულობით განაკვეთს. მრიცხველის გადასახადი დამოკიდებულია მრიცხველის ზომაზე. მოცულობითი გადასახადი დამოკიდებულია მომხმარებლის კლასზე.

ორი დიდი რაიონი იყენებს მოდიფიცირებულ ვერსიას ტარიფის დიზაინის შემუშავებაში. ეს ტარიფის დიზაინი მოიცავს მრიცხველის გადასახადს და კლებადი ბლოკის განაკვეთს. მრიცხველის გადასახადი დამოკიდებულია მრიცხველის ზომაზე. მრიცხველის ყველა ზომისთვის და მომხმარებელთა ნებისმიერი კლასიფიკაციისათვის გამოიყენება ერთნაირი კლებადი ბლოკის განაკვეთები.

შესწორებული მოთხოვნა საქონელზე

გამოიყენება უფრო მცირე, ნაკლებად
რთული წყლის სიტემების მიერ

ხარჯები ერთ-ერთ ქვემოთ ჩამოთვლილ
კატეგორიაში ერთიანდება:

ხარჯები საქონელზე

ხარჯები მოთხოვნაზე

ხარჯები მომხმარებლებზე

შესწორებული მოთხოვნა საქონელზე

- მცირე საწარმოებისგან ძალიან შეზღუდული ინფორმაცია მიიღება.
- კვლევები ძალიან სუბიექტურია.
- ტარიფის ტიპური დიზაინი:
მინიმალური თანხა მოცულობითი გადახრილი ბლოკის განაკვეთით
(კომისია დაინტერესებულია გადახრილი ბლოკის განაკვეთებით)

ჩვეულებრივ, არის მცდელობა დავფაროთ საყოფაცხოვრებო
მომხმარებლების 80 პროცენტი ორ ნაბიჯად. ზოგადი სტანდარტი 5 000
გალონს შეადგენს:

მინიმალური ქვითარი 2 000 გალონამდე
შემდეგი 3 000 გალონი

კლებადი ბლოკის განაკვეთები მომხმარებელთა ყველა კლასისთვის
გამოიყენება.

მინიმალური ქვითარი მრიცხველის თითოეული ზომისათვის ჩვეულებრივ
ეფუძნება მის ექვივალენტურ მაქსიმალური ნაკადის განაკვეთს, მაგრამ არა
მოთხოვნილს.

შესწორებული მოთხოვნა საქონელზე

მრიცხველების ექვივალენტური ფაქტორები მაქსიმალური ნაკადების
განაკვეთების საფუძველზე

მრიცხველის ზომა	5/8" ექვივალენტი	Gallons in მინიმალური ქვითარი
5/8"	1.0	2,000
1"	2.5	5,000
1 1/2	5.0	10,000
2"	10.0	20,000
3"	15.0	30,000
4"	25.0	50,000
6"	50.0	100,000
8"	75.0	150,000
10"	125.0	250,000
12"	200.0	400,000

შესწორებული მოთხოვნა
საქონელზე - საქმის განხილვა

მღვ საქმე, აღიძრა "გარისონ-
ქუინსის წყალმომარაგების
რაიონის" საქმეში № 2007-
00476

მღკ – წყალი – უმრიცხველო მომსახურება

ერთერთი რეგულირებადი
წყალმომარაგების საწარმო, რომელიც
დაახლოებით 350 მომხმარებელს
ემსახურება, მრიცხველების გარეშე
მუშაობს.

გამოიყენება ფიქსირებული
ყოველთვიური ტარიფები.

მღკ - ელექტროობა

პირველი ნაბიჯი: ხდება ხარჯების
"ფუნქციონალიზაცია" ერთ-ერთ ქვემოთ
მოყვანილ კატეგორიაში:

- 1) წარმოება
- 2) გადაცემა
- 3) განაწილება
- 4) მომხმარებელთა ანგარიშები
- 5) ადმინისტრაციული და ზოგადი

მღკ - ელექტროობა

მეორე ნაბიჯი: ფუნქციონალიზებული
ხარჯები ნაწილდება შემდეგი
კატეგორიების მიხედვით:

- 1) საქონელთან (ელექტროენერგიასთან)
დაკავშირებული
- 2) მომხმარებლებთან დაკავშირებული
- 3) მოთხოვნასთან დაკავშირებული

მღკ - ელექტროობა

მესამე ნაბიჯი: კლასიფიცირებული ხარჯები ნაწილდება მომხმარებელთა კლასების მიხედვით.

- საქონელთან დაკავშირებული ხარჯები ნაწილდება სატესტო წელიწადში გაყიდვების საფუძველზე.
- მომხმარებლებთან დაკავშირებული ხარჯები ნაწილდება მრავალი ფაქტორის საფუძველზე. ეს ფაქტორები ჩვეულებრივ დამოკიდებულია მომხმარებელთა რაოდენობაზე და ამ მომხმარებლებისათვის მომსახურების გასაწევად აუცილებელი ინვესტიციების მოცულობაზე.
- მოთხოვნასთან დაკავშირებული ხარჯები ნაწილდება მრავალთაგან ერთ-ერთი მეთოდის გამოყენებით.

ელექტროენერგიაზე მოთხოვნის საფასურის გადანაწილების მიღებული მეთოდები

- 1) 12 დამთხვევის პიკი, გამოიყენება ერთი ინვესტორის კუთვნილი საწარმოს და RECC-ების მიერ
- 2) 6 დამთხვევის პიკი
- 3) საბაზისო შუალედური პიკი, გამოიყენება 2 ინვესტორის კუთვნილი საწარმოს მიერ
- 4) საშუალო და ჭარბი, გამოიყენება 1 ინვესტორის კუთვნილი საწარმოს მიერ
- 5) საზაფხულო/არასაზაფხულო, გამოიყენება 1 ინვესტორის კუთვნილი საწარმოს მიერ

12 დამთხვევის პიკი

განსაზღვრავს სისტემის უდიდეს დატვირთვას ერთი საათის განმავლობაში ყოველი თვისთვის 12 თვიან პერიოდში და აყალიბებს "სისტემის პიკს", რომელიც სისტემის 12 თვიან საშუალო მნიშვნელობას უდრის. თითოეული კლასის დამთხვევის პიკი წარმოადგენს ამ კლასის საშუალო დატვირთვას ამ 12 ყველაზე დატვირთული საათის განმავლობაში.

6 დამთხვევის პიკი

იგვიყა, რაც 12 დამთხვევის პიკი, იმ განსხვავებით, რომ აქ გამოიყენება 3 თვე უმაღლესი პიკებით გაგრილების სეზონში და 3 თვე უმაღლესი პიკებით გათბობის სეზონში.

საბაზისო შუალედური პიკი

დროის მიხედვით დოიფერენცირებული მეთოდი, რომელიც ელექტროსადგურის გენერაციის ხარჯებს სამ სატარიფო პერიოდს მიაწერს: პიკური საათები, მეორადი პიკი (შუალედური) და საბაზისო დატვირთვის საათები. ანალიზში ერთეულები ლაგდება უმცირესიდან უდიდეს საექსპლუატაციო ხარჯების მქონემდე. უმცირესი ხარჯების მქონე მიეწერება სამივე პერიოდს, საშუალო ხარჯების მქონე - შუალედურ და პიკურ პერიოდებს, ხოლო უდიდესი საექსპლუატაციო ხარჯების მქონე - მხოლოდ პიკური განაკვეთის პერიოდს.

საბაზისო შუალედური პიკი

ჩვეულებრივ, კატეგორიზებული ხარჯების გადანაწილებისთვის შემდეგი მეთოდები გამოიყენება:

- 1) დამთხვევის პიკების განაწილების ფაქტორები შეიძლება გამოყენებული იქნას პიკური წარმოების სადგურის ხარჯებისთვის.
- 2) შუალედური წარმოების სადგურის ხარჯები ნაწილდება "განმანაწილებლის" მეშვეობით, რომელიც შუალედურ ან დაბალ პერიოდებში არსებულ მოთხოვნაში კლასების მიერ შეტანილ წვლილს ეფუძნება.
- 3) საბაზისო დატვირთვის წარმოების სადგურის ხარჯები ნაწილდება კლასების საშუალო მოთხოვნების მიხედვით საბაზისო ან არაპიკურ პერიოდებში.

საშუალო და ჭარბი

ანაწილებს მოთხოვნასთან დაკავშირებულ ხარჯებს ხარჯებს ტარიფების კლასებზე, ისეთი ფაქტორის გამოყენებით, რომელშიც ახდენს კლასების საშუალო მოთხოვნის და არა-დამთხოველის პიკის მოთხოვნის კომბინირებას.

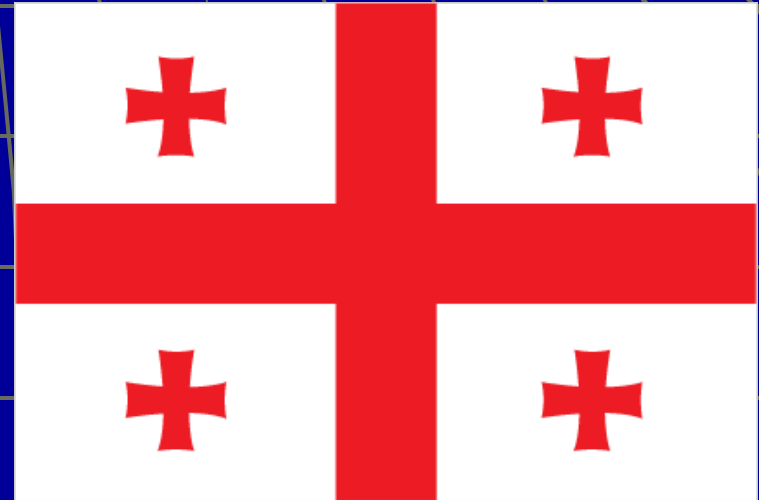
საზაფხულო/არასაზაფხულო

დროის მიხედვით დიფერენცირებული
მეთოდი, რომელის მიზანია
სიმძლავრეებზე ხარჯების განაწილება
საზაფხულო და არასაზაფხულო
პერიოდებში მაქსიმალურ დატვირთვაში
კლასების მიერ დამთხვევის პიკურ
მოთხოვნაში შეტანილი საშუალო
წვლილის საფუძველზე.

მღკ საქმის განხილვა 12
დამთხვევის პიკის გამოყენებით

მიდის საგრაფო, მღკ
საქმეში № 2010-00222

შეკითხვები?

დიდი მადლობა

THANK YOU